

Tomorrow Never Dies: การเข้าใจความตาย ในสื่อภาพยนตร์ไทย^{*1}

กัจกร หลุยยะพงศ์²

บทคัดย่อ

ภายใต้สังคมทันสมัย ความตายเป็นสิ่งที่ถูกมองในด้านลบและเป็นสิ่งที่ปกปิด ภาพยนตร์ก็พยายามทำหน้าที่นำเสนอความตายให้เห็น ในที่นี้จะพิจารณาถึงภาพยนตร์ไทยในกลุ่มหนังดราม่าและหนังนอกกระแสช่วงทศวรรษที่ 2540-2550 จำนวน 9 เรื่อง โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องความตาย และสำนักวัฒนธรรมศึกษา เพื่อจะแสดงให้เห็นว่า ภาพยนตร์จะสร้างภาพความตายอะไร อย่างไร และตกอยู่ภายใต้อุดมการณ์อะไร

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ภาพยนตร์ไทยนำเสนอภาพของความตายที่หลากหลาย เช่น ความหลากหลายของการตายของเพศและวัย การฆาตกรรมและถูกฆาตกรรม การเปิดเผยความตายที่ถูกซ่อนเร้น ความเชื่อเรื่องผี พิธีกรรมของความตาย และเนื่องด้วยความตายเกี่ยวข้องกับศีลธรรมและอคติของความตายจึงต้องอาศัยเทคนิคของภาพยนตร์ในการประกอบสร้างภาพความตาย ทำให้การสื่อสารความตายในภาพยนตร์มีลักษณะย้อนแย้ง กล่าวคือ ด้านหนึ่งความตายดูน่ากลัวผิดปกติ แต่อีกด้านหนึ่งกลับมองว่า ความตายคือเรื่องธรรมดา

^{*} วันที่รับบทความ 27 มิถุนายน 2561; วันที่แก้ไขบทความ 6 ตุลาคม 2561; วันที่ตอบรับบทความ 6 พฤศจิกายน 2561.

¹ ปรับปรุงจากเอกสารประกอบการสัมมนาการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ “ลมพัดต้องส่องแสงเดือน” ในวันที่ 23 พฤษภาคม 2561 ณ ห้องประชุม 23701 อาคาร 23 ชั้น 7 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย บทความนี้เป็นจุดเริ่มต้นต่อข้อสังเกตของความตายในภาพยนตร์ บทความนี้ยังคงมีข้อจำกัดด้านเวลาของการศึกษา ปริมาณของภาพยนตร์ที่คัดสรรที่จำกัดเฉพาะภาพยนตร์แนวเดียว อีกทั้งข้อจำกัดเรื่องความเข้าใจความตายโดยผู้เขียนเอง จึงทำให้ยังอาจมองเห็นความตายที่ยังไม่คมชัด ลึกเท่าไรนัก ซึ่งต้องขอยกตัวมา ณ ที่นี้ และด้วยความสลับซับซ้อนของความตาย ความตายในหนังจึงยังคงเป็นประเด็นที่รอคอยการศึกษาต่อไป

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์าษาวิชานีเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ของโลกและสวยงาม สดท้ายภาพความตายที่น่าเสนอบนแผ่นฟิล์มตกอยู่ภายใต้
อุดมการณ์ต่างๆ ได้แก่ สภาพของสังคมไทยที่อยู่ในยุคสังคมความเสี่ยง สถาบัน
ของสังคม เช่น ความเชื่อและศาสนา รัฐและทุนนิยม และตระกูลหนึ่ง

คำสำคัญ: ความตาย การสื่อสารความตาย อุดมการณ์

Tomorrow Never Dies: Understanding Death in Thai Films

Kamjohn Louiyapong

Abstract

In Thai modern society, death is seen as fear and mystery. Film, however, functions to reveal how people perceive death in daily life. In this article, nine films, both mainstream and independent, which were exhibited from 2007 to 2017, are analyzed. Adopting a concept of death and cultural studies, the article makes visible how films construct the meanings of death ideologically.

My study found that Thai films portray deaths in various ways, for example, deaths of people with different gender and age, criminal deaths, mysterious deaths, spiritual beliefs or life after death, death rituals, etc. Due to morality and values about death, film languages signify deaths to be contradictory. On the one hand, death is connoted to be fearsome and not normal. On the other hand, death is also viewed as a truth of life and being dramatic. With reference to ideology, deaths in different film genres represent modern risk, changes in beliefs and religion, and capitalist state in Thai society.

Keywords: death, death communication, ideology